

Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych

Ważne informacje o pracy Warsztatów Terapii Zajęciowej w Polsce

Opracowanie w tekście łatwym do czytania i zrozumienia
Instrumentu Standard funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej

Autorka opracowania: Karolina Makowiecka

Warszawa, listopad 2021

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Spis treści

Wstęp.....	2
Dlaczego pracownicy projektu przygotowali dokument o pracy warsztatów terapii zajęciowej, w skrócie WTZ.....	3
Jak powinien wspierać osoby z niepełnosprawnościami warsztat terapii zajęciowej	5
Co jest najważniejsze w pracy warsztatu terapii zajęciowej	8
Jak powinien wyglądać Indywidualny Plan Rehabilitacji, w skrócie IPR	11
Jak przygotować Indywidualny Program Rehabilitacji	14
Jakie zasady powinny być w WTZ.....	17
Jak pracownicy WTZ powinni przygotować się do pracy z osobami z niepełnosprawnościami	19

Wstęp

Pracownicy projektu **Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia osób niepełnosprawnych** przygotowali ważny dokument.

Ten dokument nazywa się **Standard funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej**.

W dokumencie są informacje co powinny zrobić warsztaty terapii zajęciowej, żeby lepiej wspierać osoby z niepełnosprawnościami.

W dokumencie są informacje:

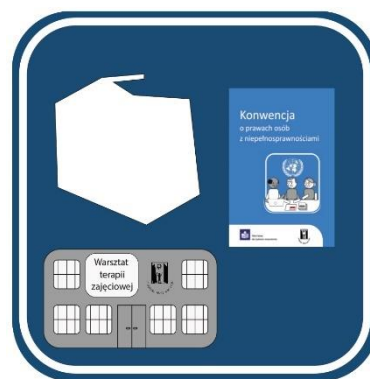
- jak powinna wyglądać praca warsztatów
- co warsztaty powinny robić dla osób z niepełnosprawnościami
- jak pracownicy powinni taktować osoby z niepełnosprawnościami
- jakie dokumenty powinien dostać każdy uczestnik warsztatu
- w jakich szkoleniach powinni wziąć udział pracownicy warsztatu.

Dzięki tym informacjom wszystkie warsztaty w Polsce w ten sam sposób będą wspierać osoby z niepełnosprawnościami.

Warsztaty będą przestrzegać Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Dlaczego pracownicy projektu przygotowali dokument o pracy warsztatów terapii zajęciowej, w skrócie WTZ

Pracownicy projektu sprawdzili jak wygląda praca warsztatów terapii zajęciowej w Polsce.

Okazało się, że warsztaty:

- mają różne dokumenty do oceny potrzeb uczestników
- mają różne Indywidualne Plany Rozwoju, w skrócie IPR.

W **IPR** są informacje o celach pracy
każdego uczestnika.
Na przykład czego chce się nauczyć
lub co poprawić.
W IPR są też nazwiska osób wspierających.

Warsztaty nie przygotowują uczestników
do podjęcia pracy.
Uczestnicy, którzy opuścili warsztaty
żeby pójść do pracy, nie mogą do nich wrócić.
Nawet jeśli stracili pracę.

Warsztaty mają zbyt mało pieniędzy
na swoje działania.
Mało płacą swoim pracownikom.

Przygotowany dokument ma poprawić sytuację
warsztatów terapii zajęciowej w Polsce.

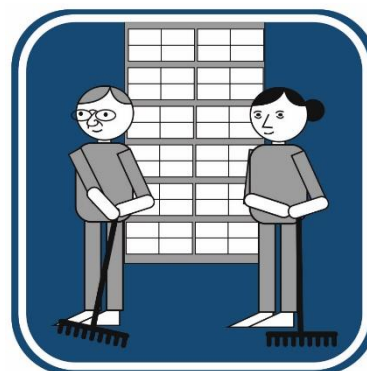

Warsztaty powinny wspierać dorosłe osoby z niepełnosprawnościami.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą tam uczyć się różnych umiejętności potrzebnych w życiu.

Dzięki temu są bardziej samodzielne.

Na przykład uczą się jak podejmować decyzje.

Warsztaty pokazują innym ludziom jak żyją osoby z niepełnosprawnościami. Co potrafią robić.

Jak powinien wspierać osoby z niepełnosprawnościami warsztat terapii zajęciowej

Każdy warsztat terapii zajęciowej powinien:

- uczyć osoby z niepełnosprawnościami jak podejmować decyzje,
- zapewnić wspierane podejmowanie decyzji,
- tworzyć IPR razem z osobami z niepełnosprawnościami.

Warsztat terapii zajęciowej powinien też:

- uczyć uczestników samodzielności.
Na przykład jak robić zakupy,
gotować lub założyć konto w banku.

- uczyć jak zachować się w różnych sytuacjach.
Na przykład jak rozmawiać z szefem
w pracy.

- zachęcać osoby z niepełnosprawnościami,
żeby brały udział w życiu społeczności
lokalnej.
Na przykład brały udział w różnych
zebraniach.

- zachęcać osoby z niepełnosprawnościami
do mieszkania w mieszkaniach
wspomaganych.

Mieszkanie wspomagane to mieszkania
lub domy w społeczności lokalnej.

W mieszkaniu wspomaganych osoby z niepełnosprawnościami uczą się samodzielnego życia. Pomagają im terapeuci i psychologowie.

Warsztat terapii zajęciowej powinien:

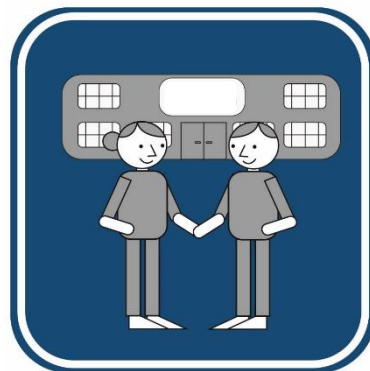
- przygotować osoby z niepełnosprawnościami do podjęcia pracy. Na przykład organizować praktyki zawodowe.
Praktyka zawodowa to nauka czynności na stanowisku pracy w firmie.

- zatrudnić trenera pracy. Trener pracy pomoże osobie z niepełnosprawnością we wszystkich sprawach związanych z pracą. Będzie wspierał ją w miejscu pracy.

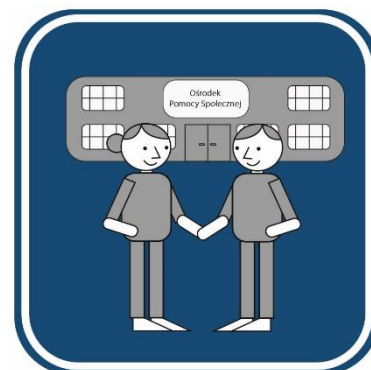
- umożliwić osobie powrót do warsztatu, jeśli straci pracę,
- współpracować z pracodawcami.

Warsztat terapii zajęciowej powinien:

- prowadzić klub dla osób, które chcą być uczestnikami WTZ lub dla osób pracujących.
- współpracować z różnymi urzędami i instytucjami. Na przykład Ośrodkiem Pomocy Społecznej lub Urzędem Pracy.

Instruktorzy powinni dopasować sposób pracy i rodzaje wsparcia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na przykład niektóre osoby wolą pracować w grupie z instruktorem i innymi uczestnikami. Inni tylko z instruktorem.

Co jest najważniejsze w pracy warsztatu terapii zajęciowej

WTZ muszą z szacunkiem traktować osoby z niepełnosprawnościami. Muszą szanować prawa osób z niepełnosprawnościami zapisane w Konwencji.

WTZ powinien uczyć osoby z niepełnosprawnościami niezależnego życia.

WTZ powinien uczyć:

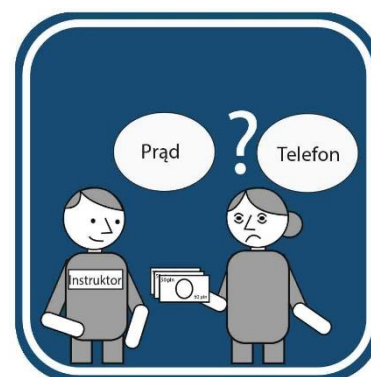
- jak być dorosłym i podejmować decyzje
- jak współpracować z innymi ludźmi
- pracy.

Pracownicy WTZ powinni tak organizować zajęcia, żeby uczestnicy decydowali o różnych sprawach.

Na przykład w jakich zajęciach chcą uczestniczyć lub na co wydadzą swoje pieniądze.

Dzięki temu będą uczyć się samodzielności.

Warsztat terapii zajęciowej powinien pokazać osobie:

- co potrafi robić, jakie ma umiejętności
- z czym może mieć trudności
- czego powinna się nauczyć.

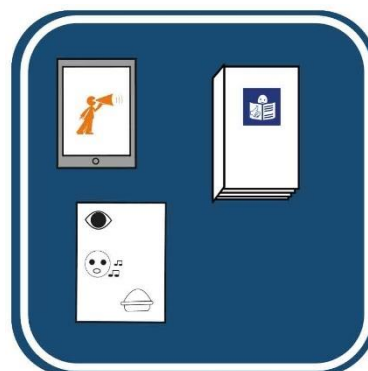
Warsztat terapii zajęciowej musi być dostępny dla każdej osoby z niepełnosprawnością. Na przykład dla osoby na wózku lub osoby o złożonych potrzebach w komunikowaniu się.

Osoba o złożonych potrzebach w komunikowaniu się ma problemy z mówieniem. Czasami w ogóle nie mówi. Potrzebuje różnych obrazków, sprzętu lub programu komputerowego do porozumiewania się z innymi ludźmi. Porozumiewanie się za pomocą różnych materiałów, sprzętu lub programów to **komunikacja AAC**.

W warsztacie powinny być różne sprzęty i programy do komunikacji AAC. Pracownicy warsztatu powinni wiedzieć jak ich używać. Powinni brać udział w różnych szkoleniach.

Jak powinien wyglądać Indywidualny Plan Rehabilitacji, w skrócie IPR

Każdy uczestnik warsztatu musi mieć Indywidualny Plan Rehabilitacji.

Żeby przygotować plan najpierw potrzebne są informacje:

- co osoba potrafi samodzielnie robić
- z czym ma problemy
- czego chciałaby się nauczyć
- jakiego wsparcia potrzebuje.

Dlatego pracownicy projektu przygotowali odpowiedni dokument.

Ten dokument nazywa się **Wzór diagnozy uczestników WTZ**.

We wzorze diagnozy są różne informacje. Na przykład czy i jak osoba:

- potrafi wykonywać swoje obowiązki
- potrafi zrobić zakupy, dbać o dom, opiekować się zwierzętami.

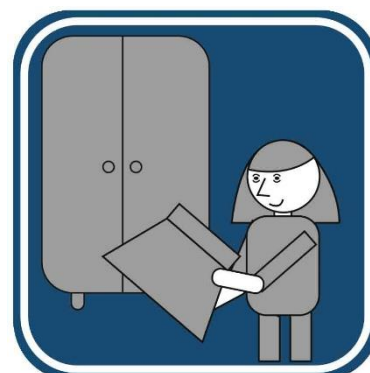

We wzorze diagnozy są też informacje
czy osoba:

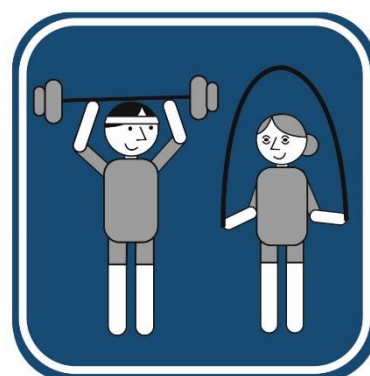
- potrafi chodzić i dojść do jakiegoś
miejsca
- potrafi porozumiewać się z innymi ludźmi
- rozumie różne informacje

- potrafi dbać o siebie.
Na przykład umyć się, ubrać
lub przygotować posiłek.

We wzorze diagnozy są też informacje
jak osoba z niepełnosprawnością uczy się.
Czy potrafi nawiązać kontakt z innymi ludźmi.
Jak spędza czas wolny.

W dokumencie są też informacje
jak osoba radzi sobie w miejscu pracy.
Na przykład na praktykach zawodowych.

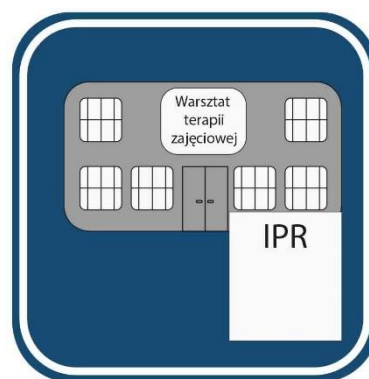

Wzór diagnozy powinni uzupełnić pracownicy WTZ razem z osobą z niepełnosprawnością.

Pracownicy projektu przygotowali też wzór Indywidualnego Planu Rehabilitacji. Dzięki temu każdy warsztat w Polsce będzie miał takie same dokumenty. Wzór planu znajduje się w dokumencie o nazwie **Standard funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej**.

Dzięki IPR osoba z niepełnosprawnością może osiągnąć swoje cele. Może zobaczyć czego już się nauczyła, a nad czym musi jeszcze pracować. Dzięki temu może być bardziej niezależna.

Jak przygotować Indywidualny Program Rehabilitacji

Żeby przygotować odpowiedni IPR trzeba przeprowadzić diagnozę uczestnika warsztatu. To znaczy instruktorzy muszą sprawdzić co uczestnik potrafi samodzielnie robić. Z czym ma trudności, a czego nie umie robić.

Niektórzy uczestnicy mają problem z mówieniem i rozumieniem. Dlatego instruktorzy powinni w odpowiedni sposób komunikować się z uczestnikiem. Na przykład za pomocą obrazów lub gestów. **Gesty** to ruch rąk.

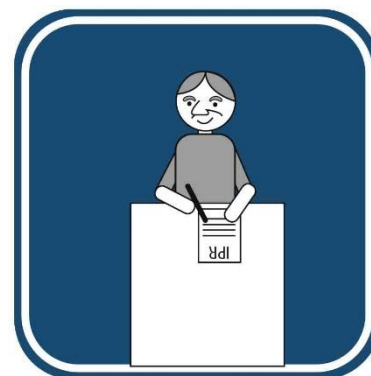
Dzięki diagnozie instruktorzy razem z osobą z niepełnosprawnością będą mogli ustalić jakie są jej cele. Czego osoba chce się nauczyć, co osiągnąć. Na przykład zdobyć pracę.

W IPR instruktorzy muszą napisać:

- jak pomogą osobie z niepełnosprawnością osiągnąć jej cele.
Na przykład zorganizują praktyki zawodowe, pomogą przygotować CV.
- kto będzie wspierał osobę z niepełnosprawnością
- kiedy osoba osiągnie swój cel.
Na przykład za 2 lata.

Czasami żeby osiągnąć swój cel osoba z niepełnosprawnością potrzebuje wsparcia asystenta osobistego lub innej instytucji.

Asystent osobisty pracuje dla osoby z niepełnosprawnością.

Wspiera ją w sprawach, których nie może załatwić sama.

Wtedy asystent powinien wziąć udział w tworzeniu IPR.

Co roku instruktorzy razem z uczestnikiem WTZ oceniają czy uczestnik nauczył się czegoś nowego. Czy osiągnął swój cel.

Ważne!

Instruktorzy muszą pamiętać, żeby we wszystkich działaniach brała udział osoba z niepełnosprawnością.
Osoba z niepełnosprawnością powinna mieć jak najwięcej sytuacji, w których może podejmować decyzje.

Osoba z niepełnosprawnością ma prawo:

- określić swoje cele
- ocenić czy zajęcia w WTZ pomogły jej osiągnąć cel.

Instruktorzy powinni tak przygotować IPR żeby osoba z niepełnosprawnością rozumiała wszystkie informacje.
Na przykład napisać go w tekście łatwym do czytania i zrozumienia.

Instruktorzy powinni też przygotować inne dokumenty w tekście łatwym.
Na przykład regulamin WTZ.

Jakie zasady powinny być w WTZ

Warsztaty terapii zajęciowej to miejsce pracy i nauki, a nie rozrywki.

Uczestnicy przychodzą do warsztatów, żeby nauczyć się nowych umiejętności i przygotować do pracy.

W każdym WTZ powinien być regulamin.

Regulamin mówi co można robić w warsztacie, a co jest zabronione.

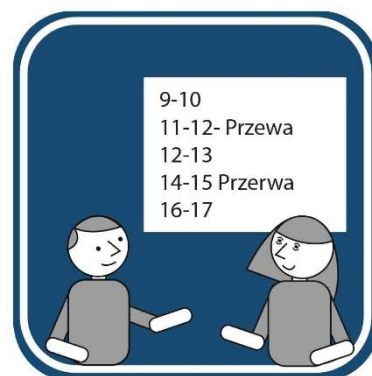
Regulamin powinien być zrozumiały dla osób z niepełnosprawnościami.

Na przykład napisany w tekście łatwym do czytania i zrozumienia.

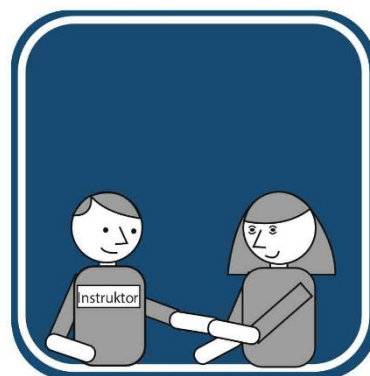
Każdy uczestnik powinien wiedzieć:

- kiedy powinien pracować i kiedy są przerwy
- jakie ma obowiązki.

Wszyscy pracownicy WTZ muszą szanować osoby z niepełnosprawnością.

Muszą traktować ich jak dorosłych ludzi.

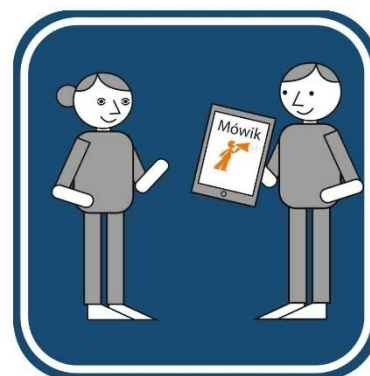
Instruktorzy powinni wspierać uczestników, ale nie mogą narzucać im swojego zdania. Instruktorzy powinni szanować zdanie uczestników. Nawet jeśli się z nimi nie zgadzają. Pracownicy i uczestnicy powinni ze sobą współpracować.

Instruktorzy i terapeuci powinni mówić prostymi zdaniami. Powinni upewnić się, że osoby z niepełnosprawnościami wiedzą co mają robić. Powinni zachęcać uczestników, żeby mówili co myślą i czego potrzebują.

Pracownicy WTZ powinni znać różne sposoby porozumiewania się. Na przykład z uczestnikami, którzy nie mówią.

Uczestnika WTZ często wspierają rodzice, rodzeństwo lub asystent. Pracownicy WTZ mogą zaprosić osoby wspierające do współpracy. Uczestnik musi się na to zgodzić.

Pracownicy razem z uczestnikiem ustalają zasady i sposób współpracy z osobami wspierającymi.

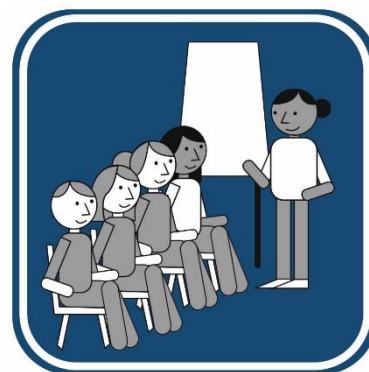

Jak pracownicy WTZ powinni przygotować się do pracy z osobami z niepełnosprawnościami

Warsztat terapii zajęciowej prowadzi kierownik. Kierownik zatrudnia pozostałych pracowników. Na przykład instruktorów, psychologa lub trenera pracy.

Pracownicy WTZ powinni być odpowiednio przygotowani do pracy z osobami z niepełnosprawnościami. Zwłaszcza nowi pracownicy.

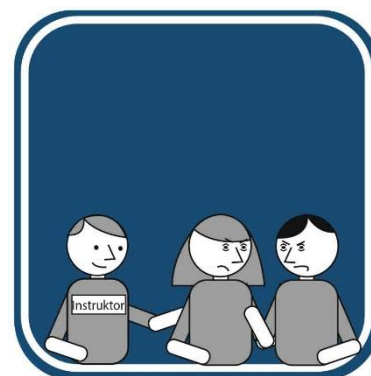

Wszyscy pracownicy powinni wiedzieć
jak wspierać dorosłe osoby
z niepełnosprawnością.

Pracownicy WTZ powinni:

- być cierpliwi i łatwo nawiązywać kontakt
 - umieć pracować z grupą ludzi
i rozwiązywać konflikty.
- Konflikt** to na przykład kłótnia.
- umieć uczyć i tłumaczyć jak wykonać zadania

Kierownik i pracownicy WTZ muszą
wziąć pod uwagę zdanie i potrzeby uczestników.
Na przykład w jakich pracowniach uczestnicy
chcą pracować lub gdzie chcą wyjść.

Pracownicy powinni brać udział
w szkoleniach i superwizji.
W czasie superwizji mogą mówić
o uczestnikach i innych pracownikach.
I o trudnościach we współpracy z nimi.
Dowiedzą się jak można rozwiązać problem.
Dzięki temu będą wiedzieć jak najlepiej
wspierać dorosłe osoby z niepełnosprawnością.

Kierownicy powinni pytać pracowników jakich szkoleń potrzebują.
WTZ powinien mieć odpowiedni sprzęt.
Dzięki niemu uczestnicy mogą zdobyć nowe umiejętności. Na przykład mogą nauczyć się gotować, pracować lub sprzątać.

W WTZ powinny być komputery, drukarki i inne sprzęty ułatwiające dostęp osobom z niepełnosprawnościami.
Na przykład pętla indukcyjna dla osób słabosłyszących lub lupa powiększająca dla osób słabowidzących.

